

Tekst: Luc Quadackers

ART OF ACCOUNTING

'VIER ALS GODEN VERKLEDE PUTTI (ALLEGORIE OP DE HANDEL)'

Grauw-schildering van Hieronymus van der Mij, gedateerd tussen 1700-1761 (Museum De Lakenhal, Leiden)

Wat het eerst opvalt aan dit 'bovendeurstuk' is de cherubijnse 'Wickie de Viking' in de top van het schilderij. Hij stelt Mercurius voor, de god van de handel. De toverstok in zijn rechterhand is een *caduceus*, een staf die door twee slangen wordt omwonden. Caduceator is Latijn voor onderhandelaar.

De afbeelding heeft iets weg van 'De schepping van Adam' van Michelangelo (Buonarroti), waarin Gods hand de hand van Adam aanraakt en hem hiermee leven inblaast. Mercurius blaast als het ware leven in de handel, aan de hand van een brief of contract. De knaap aan de rechterkant is Neptunus, met drietand, net en anker aan zijn linkerzijde en de hoorn des overvloeds in zijn rechterhand. In het midden van het schilderij is vaag op de achtergrond een zeilschip zichtbaar. Het gaat hier dus over de weldaad van de overzeese handel.

De twee figuren aan de onderzijde van het schilderij zijn druk in de weer met het daadwerkelijke zakendoen. Links wordt de boekhouding bijgewerkt en rechts beneden wordt een te verzenden pakket gemarkeerd met het koopmansmerk '4 HPL', waarbij HPL mogelijk staat voor Hendrik Pietersz. van Lelyveld.

Alle figuren zijn zogenaamde 'putti'. Dat zijn mollige kinderfiguren, meestal mannelijk en naakt. Met vleugels heet een putto trouwens een cherubijntje. Waarom de handelaren naakt zijn is onduidelijk. Misschien wordt de erotiserende werking van macht en rijkdom beoogd? Of benadrukt het eerlijkheid en transparantie?

Wie het weet mag het zeggen.